

Minimální standardy pro odbavovací pracoviště hraniční kontroly na vnějších hranicích

V návaznosti na schengenské hodnocení České republiky, které se uskutečnilo v roce 2019, a na základě zprávy¹ Evropské komise, bylo vydáno prováděcí rozhodnutí Rady². Toto rozhodnutí Rady stanovilo České republice několik nápravných opatření, které Česká republika v souladu s čl. 16 odst. 1 tehdy účinného nařízení (EU) č. 1053/2013 zapracovala do akčního plánu.

Vedle dalších byla Česká republika upozorněna na problémy při komunikaci mezi cestujícími a policisty provádějícími hraniční kontrolu, přičemž byla doporučena instalace komunikačního systému na přepážkách hraniční kontroly (dále jen „odbavovací přepážka“), nebo na nízko sedící policisty v odbavovacích přepážkách, což podle vyhodnocení brání řádnému pozorování a profilování cestujících.

Česká republika reagovala na uvedená zjištění také v rámci Schengenského implementačního plánu 2021³ a navrhla opatření č. 1/1, jehož cílem je „Stanovit minimální standardy a navrhnout modelová pracoviště na vnějších hranicích“.

Při budoucí výstavbě odbavovacích přepážek je třeba přihlídnout k požadavkům evropských předpisů pro provádění hraniční kontroly, ale také se řídit právní úpravou zabývající se podmínkami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci⁴ s cílem vytvořit zdravotně nezávadné, bezpečné, ale přesto účelné pracoviště.

Odbavovací přepážka všeobecně

Provádění hraniční kontroly je z pohledu kategorizace práce administrativní (kancelářská) práce, při které příslušníci Policie České republiky (dále jen „policista“) využívají specifické přístrojové vybavení a výpočetní techniku v prostorech, které jsou nepřetržitě uměle osvětleny. Větší zrakovou náročnost způsobuje rovněž porovnávání cestujících s jimi předkládanými cestovními a dalšími doklady a s informacemi zobrazovanými na monitoru počítače, ale také ověřování pravosti a platnosti těchto dokladů, přičemž mnohdy jsou prověřovány velmi drobné detaily a jistící prvky. Jde rovněž o prostory, které jsou celodenně klimatizovány, přičemž nastavení teploty si policisté nemohou sami ovlivnit.

Tyto odbavovací přepážky lze tedy označit jako kancelářský prostor, přičemž zde policisté nepůsobí pouze dočasně. V prostoru odbavovací přepážky policisté provádějí hraniční kontrolu ve dvanáctihodinových směnách přerušovaných ve většině případů pouze dvěma zákonnými přestávkami případně hlídkovou činností. Zejména větší objem cestujících, u nichž je prováděna hraniční kontrola, pak rovněž ztěžuje policistům možnost opustit odbavovací přepážky.

Při plánování výstavby odbavovacích přepážek je třeba vzít do úvahy rovněž místní prostorové řešení a dispozice. Není-li přímo v prostorech konkrétního mezinárodního letiště zázemí inspektorátu cizinecké policie na mezinárodním letišti Ředitelství služby cizinecké policie (dále jen „inspektorát“), kde se policisté vystrojují a vyzbrojují, a není-li vytvořené zázemí vybaveno odkládacími prostory

¹ Prováděcí rozhodnutí Komise C(2019) 4050, dokument je v režimu „VYHRAZENÉ“.

² Prováděcí rozhodnutí Rady, kterým se stanoví doporučení týkající se řešení nedostatků zjištěných v roce 2019 při hodnocení toho, jak Česká republika uplatňuje schengenské *acquis* v oblasti správy vnějších hranic, ze dne 19. prosince 2019, vydané pod č. 15008/19.

³ Usnesení vlády České republiky ze dne 22. listopadu 2021 č. 1045, o Koncepci schengenské spolupráce 2021 - 2027, Schengenském implementačním plánu 2021 a Seznamu orgánů s přístupem do vybraných informačních systémů spadajících do schengenské spolupráce.

⁴ Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci.

s uzamykatelnými skříňkami na odkládání svršků využívaných pro přechod mezi budovami a osobních věcí, je třeba odkládacími prostory vybavit odbavovací přepážky.

Aktuální situace

Níže navrhovaná řešení vycházejí ze současných zkušeností. S ohledem na některé výše uvedené skutečnosti je patrné, že odbavovací přepážky nebyly do prostor terminálů mezinárodních letišť zakomponovány v době projektování těchto terminálů. Aktuálně proto existují případy, ve kterých se nad prostory pro cestující, u nichž je prováděna hraniční kontrola, a pro odbavovací přepážku policistů provádějících tuto kontrolu nachází výkonný panelový světelný zdroj bez usměrnění světelného toku. Policista provádějící porovnání podoby cestujícího s podobou zobrazenou v předloženém cestovním dokladu a s údaji zobrazenými na monitoru je tímto světlem permanentně oslněn.

Mezi další faktory ztěžující pobyt policistů v odbavovacích přepážkách lze považovat umístění těchto přepážek přímo pod vývody klimatizačních technologií (viz obrázek č. 1). Vzhledem k objemu prostoru, který tato zařízení zabezpečují dle ročních období chladem nebo teplem, je současné umístění pracovišť pod tyto technologie bez stropního uzavření nevhodné, a to mimo jiné zejména s ohledem na dopady na zdraví policistů. Takovéto řešení nelze považovat za vyhovující.

(obrázek č. 1)

Navrhovaná řešení

Pro budoucí rekonstrukce mezinárodních letišť, v rámci kterých se předpokládají rovněž úpravy, případně nové výstavby, odbavovacích přepážek, se předpokládá, že se provozovatelé letišť budou řídit všeobecnými požadavky stanovenými platnou právní úpravou⁴ a hygienickými normami. Je třeba doplnit, že provádění hraniční kontroly a s tím související rozhodování je práce náročná na soustředění a pozornost, čemuž by měly být v souladu s výše uvedenou právní úpravou uzpůsobeny mikroklimatické podmínky (teplota by se měla pohybovat v rozmezí 20 až 26 stupňů Celsia).

Předpokládá-li se na mezinárodních letištích s využitím systému automatizované hraniční kontroly prostřednictvím elektronické brány (dále jen „ABC“), je třeba vzít v úvahu také specifické požadavky na vybavení dohledových pracovišť k tomuto systému. Dohledová pracoviště jsou oproti odbavovacím přepážkám pro standardní provedení hraniční kontroly vybaveny navíc jedním monitorem právě pro dohled na ABC. Z tohoto důvodu jsou níže navrhovány odlišné vnitřní rozměry takového pracoviště.

Ačkoliv nelze v případě mezinárodních letišť rozporovat omezené prostorové možnosti, které není možné jednoduše rozšiřovat, je žádoucí, aby byly vzaty v úvahu také níže uvedené minimální požadavky na zajištění vhodných prostor pro policisty:

1. Navrhované **vnitřní rozměry pracovišť** zohledňují jednak dostatečný prostor pro policisty, ale také požadavky na umístění nezbytného přístrojového vybavení pro provádění hraniční kontroly. Navrhují se rozměry pro

a) dvoumístné odbavovací přepážky:	š 260 cm x h 260 cm
b) jednomístné odbavovací přepážky:	š 130 cm x h 260 cm
c) jednomístné dohledové pracoviště k ABC:	š 150 cm x h 260 cm
d) dvoumístné dohledové pracoviště k ABC:	š 300 cm x h 260 cm

Výška všech uvedených pracovišť je minimálně 260 cm. Odbavovací přepážky mohou být v provedení bez přímého stropu, ale v případě, že by měli být policisté usazení přímo pod otevřené vývody klimatizačních technologií, je vyžadována stropní bariéra (nemusí být nosná). Šíře vstupních dveří je vyžadována alespoň 80 cm s ohledem na nutnost umístění dalšího vybavení. Není rozhodující, zda bude využito mechanismu posuvných dveří nebo jednokřídlých dveří. Při použití jednokřídlých dveří je však striktně vyžadováno otevírání ven a nikoliv do prostoru odbavovací přepážky.
2. Venkovní **umístění toweru** pro Systém vstupu/výstupu je navrhováno ideálně do vzdálenosti od 30 cm do 40 cm od prosklené čelní části pracoviště. Při jeho umístění je třeba vzít úvahu rovněž ohniskovou vzdálenost kamery toweru pro její optimální použití.
3. S ohledem na zajištění bezpečnosti policistů je vyžadována **prosklení s výřezy** umožňujícími komunikaci s cestujícími, jejichž střed by měl být ideálně ve výši nejméně 160 cm. Není rozhodující, zda bude provedení výřezů do kruhu či horizontálního pásu.
4. Intenzita **osvětlení** pracoviště musí být přizpůsobena kancelářským prostorům a v souladu s vyhláškou⁴. Při plánování umístění tohoto osvětlení je třeba přihlédnout k čelní skleněné ploše odbavovací přepážky a k umístění výpočetní techniky (včetně parametrů osvětlení monitoru). Osvětlení cestujících musí být nastaveno tak, aby nebyl oslněn policista, a zároveň tak, aby mohl policista bez potíží provádět hraniční kontrolu a ztotožnění cestujícího.
5. **Podlaha odbavovací přepážky** musí být v souladu s vyhláškou⁵ vyvýšena minimálně o 20 cm od podlahy na terminálu letiště, za ideální a preferované vyvýšení lze považovat 30 cm. Uvnitř odbavovacích přepážek je vyžadována hladká podlaha bez ohraničených přístupů k elektrotechnice pracovišť, které by bránily v pohybu židlím s kolečky.

Pro vstup do prostor odbavovací přepážky zvýšené o 30 cm nad úroveň podlahy terminálu letiště je vyžadována instalace přiměřeně vysokého schodu.
6. **Hloubka stolu** je 70 cm, **výška stolu** od podlahy odbavovací přepážky je minimálně 75 cm, ideálně ve výšce 80 cm. **Šířka stolu** se předpokládá po celé šířce čelní strany odbavovací přepážky ve smyslu bodu 1, a to zejména s přihlédnutím k umístění monitoru s úhlopříčkou nejméně 24 palců.
7. **Pult pro předkládání dokladů** cestujícími je s ohledem na výšku cestujících a na rozdíl mezi zemí a zvýšenou podlahou odbavovací přepážky ideální ve výšce 120 cm při šířce nejméně 40 cm, ideálně 50 cm. Tato šířka umožní bezpečné **uložení čtečky otisků prstů** po pravé straně otvoru. Výška výřezu je minimálně 10 cm, maximálně 12 cm.
8. **Přehledová zrcadla** je před každou odbavovací přepážkou nutné umístit do takové výšky a vzdálenosti, aby umožnila policistovi jasný přehled o situaci jednak přímo před přepážkou v úhlu, do kterého není z konstrukčního hlediska této přepážky schopen vidět, ale také v cestě

⁵ Vyhláška č. 228/2016 Sb., o stanovení podmínek provozu mezinárodních letišť z hlediska ochrany hranic.

odchodu cestujících po ukončení jejich hraniční kontroly. Tato zrcadla by tedy měla být umístěna do horní části pohledové přímky před prosklenou čelní část pracoviště v ideálním případě maximálně do vzdálenosti 200 cm od policisty, přičemž vhodným lze pro takovýto případ považovat konvexní zrcadlo o minimálním průměru 40 cm. Počet zrcadel a jejich umístění je pak závislé na jejich konstrukčním provedení, k docílení požadovaného přehledu je možné využít i dvou zrcadel pro jedno pracoviště.

9. Pro účely **uložení svršků a dalších věcí osobní potřeby** je optimální v prostorech jednotlivých odbavovacích pracovišť umístit uzavíratelnou skříň o rozměrech 60 cm x 60 cm x 200 cm pro každého z policistů v případě dvou spojených odbavovacích přepážek a v případě jednomístné odbavovací přepážky uzavíratelnou skříň o rozměrech 40 cm x 80 cm x 200 cm. Doporučený rozměr a orientace vychází z dispozičních rozměrů pracoviště.
10. Umístění **elektroinstalace a elektrických a datových zásuvek** bude naplánováno po vzájemné domluvě s Ředitelstvím služby cizinecké policie a s ohledem na místní dispozice. Podle konkrétního pracoviště je potřeba najít řešení pro zapojení počítačové soupravy, čteček dokladů, čteček otisků prstů, přístrojem pro kontrolu dokladů a telefonu pro zajištění interní komunikace mezi ostatními koncovými zařízeními v rámci Policie České republiky.

V příloze tohoto dokumentu jsou výše uvedené požadavky zapracovány v podobě obrazové dokumentace.

Kontaktním bode pro přípravu plánů k vybudování nebo přestavbám odbavovacích přepážek je:

Ředitelství služby cizinecké policie
Olšanská 2
130 51 Praha 3

Rozhodnutí o počtu přepážek provede podle plánovaného objemu odbavených cestujících provozovatel. Vzhledem k tomu, že obsazení přepážek zajišťuje Policie České republiky, lze doporučit intenzivní a včasnou komunikaci s vedením Ředitelství služby cizinecké policie pro zajištění analýzy svých personálních stavů a technických možností.

